

"CiU ha tingut la paella pel mànec per estirar l'Estatut aquí i rebaixar-lo a Madrid"

ENTREVISTA AL PRESIDENT DE LA GENERALITAT

ERC · "Ara s'han trobat que aquells amb els quals confiaven a anar junts en el maximalisme de la pretensió nacionalista els han deixat a l'estacada; això justificaria el seu desconcert"

PSC · "És el partit que ha actuat en tot el procés d'una manera més cartesiana, lleial i transparent"

Entrevista de Vicent Sanchis publicada a l'AVUI del 23 d'abril de 2006

Pasqual Maragall acaba de tancar tot just la segona crisi del seu mandat. L'octubre passat fortes desavinences amb els tres partits que integren el seu govern van impedir que el president de la Generalitat aconseguís concretar la remodelació que havia pretès. Ara, però, tot ha anat d'una altra manera. Maragall ha aconseguit renovar el seu executiu, però no s'ha estalviat tampoc algunes tensions afegides. Sis consellers nous garantiran, segons afirma el president, arribar al final de la legislatura.

Després d'aquest canvi, sembla haver-se fet explícita la seva voluntat d'exhaurir aquesta legislatura...

És ben evident que aquesta ha estat la meva intenció. També li he de dir que mai havia dit el contrari.

Vostè sap que, arran del pacte sobre l'Estatut entre Artur Mas i José Luis Rodríguez Zapatero, es va dir que l'acord implicava convocar eleccions després del referèndum...

En aquesta hipòtesi només hi ha un problema important... És el president qui ha de convocar les eleccions. I sóc ja també qui vol arribar al final de la legislatura.

Però també és normal pensar que, després d'un procés constituent, amb la modificació de la llei bàsica del país, es fa necessari obrir una nova etapa amb la convocatòria d'eleccions.

Me'n pot posar algun cas com a exemple?

La mateixa Constitució espanyola exigeix aquest requisit en el cas d'una modificació que afecti algun dels articles bàsics.

Però no parlem del mateix. L'Estatut no ho demana i no crec que sigui estrictament necessari ara convocar eleccions. Acabo de remodelar el govern precisament amb la idea contrària...

President, per què li és tan difícil fer canvis en un govern de coalició?

No és tan difícil... És delicat, és més complex fer-ho en un govern de coalició que en un de monocolor. El govern de Zapatero inclou només un partit, no ha de discutir res amb ningú. Aquí són tres partits i cal discutir-ho tot entre tots.

Seré més concret. ¿No hauria estat molt més fàcil trucar als dirigents de cada força política i resoldre la qüestió amb unes telefonades i sense tant de soroll?

Això que diu vostè és el que hem fet. Només que, com que els tenim aquí al costat, no costa res demanar-los que vinguin...

Hi ha gent que deia que vostè havia previst la remodelació per després del referèndum.

Hi ha gent que deia que era millor. Jo he cregut sempre que no, perquè no hi ha cap motiu per pensar que les virtuts del canvi no hagin de ser més grans com més aviat es faci.

Què intenta vostè amb aquesta remodelació? Donar més força al govern?

Evident. En el doble sentit de trobar perfils totalment adequats a les funcions que s'han de tirar endavant i en el sentit també de crear un revulsiu, prémer l'accelerador de l'acció de govern amb sang nova.

El president Zapatero acaba de fer uns canvis per imposar una nova "política social", tal com diu ell mateix. ¿Vostè té alguna idea bàsica

en aquest sentit? En quins aspectes incidirà més el seu govern en el que queda de legislatura?

En això estem bastant d'acord. La majoria de les iniciatives ja preses i que han tingut poca visibilitat tenen a veure amb això. L'èmfasi en la qüestió educativa i en la sanitària ho expressen clarament. Com també ho expressa clarament la devolució de competències, de la llei de barris. El territori no només com a àmbit teòric, sinó com a lloc on les coses passen. I aquí hi ha les claus de la nostra governació i tot això s'accentuarà encara més a partir d'ara. Amb un afegitó, que és de l'eclosió de les iniciatives en matèria de telecomunicacions.

Què passarà amb la reforma de la llei territorial?

Això és una altra cosa. Amb les lleis tenim una recança i, d'altra banda, un desig i una obligació. La recança és no tornar-nos a enfarfegar en un procés en què les lleis siguin més importants que la governació. Però també hi ha una obligació, que és que en aquesta legislatura s'ha d'haver, si no acabat, sí plantejat el conjunt del marc legal de Catalunya. Crec que és difícil que aquests processos tan llargs i tan lents de les lleis fonamentals puguin arribar a bon port dins aquest mandat. Però, en tot cas, hem d'enllestir-ne una bona part del recorregut, de manera que en el mandat següent sigui possible, pràcticament tot just començar, rematar la tasca de fomentació legislativa del país.

Pregunta obligada, ara que en parla. Vostè té la intenció de tornar-se a presentar...

No tinc per què no fer-ho.

Pensa repetir la mateixa fórmula? ¿Hi haurà també govern tripartit en la pròxima legislatura, en el cas que vostè guanyi les eleccions?

El tripartit ha tingut una vida agitada, una colla d'ensurts, de moments difícils, etcètera. No esperàvem que fos tan així. Vist des d'ara, ho podíem haver pensat. Perquè en un país que ha estat durant tot el període democràtic governat per una sola força, encetar aquesta nova fórmula... En un país que és una nació, cosa que encara no se li havia reconegut, on hi ha nacionalistes i no

nacionalistes al govern, que és d'esquerra, assajar, com s'ha fet, una fórmula semblant no és gens senzill. De fet, per aquesta complexitat del govern i la seva composició i els seus objectius passen totes les línies de força de la complexitat de la governació de Catalunya i d'Espanya. En bona mesura, el que va passar, el ha passat i el que està passant aquí marca bastant el to del que ha succeït a tot Espanya. En aquest sentit, tot i les dificultats, que han hagut de ser moltes, més de les que havíem previst, podem dir que nosaltres hem estat la punta de llança d'una modificació substancial del mapa polític de l'Espanya plural.

Li preguntava per la continuïtat del govern tripartit en la pròxima legislatura.

No, això no s'acaba. Veig difícil dir que aquesta etapa històrica s'hagi acabat. Aquesta etapa històrica continuarà. Algú dirà que hem tingut moltes dificultats, molts ensurts, molts accidents... Està per veure que aquests accidents, incidents i ensurts no hagin estat l'escola d'aprenentatge d'una governació més sòlida.

I quan s'acaba l'escola i comença l'ofici?

Li puc ben garantir... com ho diria? ...s'aprèn a cops a la vida. Vull dir que... n'hem après.

Vostè creu que, després del pacte entre Zapatero i Mas, Esquerra Republicana queda despenjada dels seus acords amb el PSOE i el seu govern a Madrid? ¿És cert que li convenia al PSOE, després de la campanya fortíssima del PP contra Esquerra, desfer-se'n?

Certíssim.

Si la majoria parlamentària a partir d'ara a Madrid ha de ser PSOE i Convergència i Unió, i aquí la majoria la formen el PSC i Esquerra, ¿aquesta contradicció no tindrà els seus efectes a Catalunya?

No, contradicció, no. Alguna dificultat, sense dubte. Però o som o no som. ¿Creiem o no creiem que Catalunya és una nació? Si ho creiem, doncs resulta que nosaltres hem de tirar milles, hem de continuar avançant, hem de traçar camí. El que passi en el conjunt d'Espanya és enormement important, però, en

tot cas, no ha d'impedir que nosaltres, si som una nació, tinguem un govern i una política propis.

I vostès aguantaran la situació?

Aguantarem.

President, parlem de l'Estatut. ¿És un bon Estatut el que ha aprovat el Congrés espanyol?

No, no és un bon Estatut, és un gran Estatut. Una altra cosa és quin judici faria jo –deixem-ho per a més endavant, això– del procés pel qual s'hi ha arribat. ¿Fins a quin punt hi ha hagut alts i baixos de vegades forçats, tàctics, que han fet que la lectura dels resultats sigui una mica més complexa del que hauria de ser.

Per què és un gran Estatut?

Perquè ho té tot. Què li falta? Els aeroports i les autopistes? D'acord. Ja hi som, sobre això. Possiblement alguns dels serrells que queden s'hagin de resoldre no en l'Estatut, que potser tampoc estava històricament pensat per recollir aquest tipus de detalls. Hauria estat bé que hi fossin, però potser havíem estat massa ambiciosos i això hagi de venir per la via d'unes lleis que tornin a Catalunya dues coses que són les que li falten des del punt de vista de l'equitat econòmica i que hem aconseguit amb aquest Estatut: la fórmula general i el compromís en les inversions. Per contra, faltaria reformar alguns dels sistemes de redistribució econòmica que té l'Estat i que passen no per la via de la redistribució global, que és l'òptima, sinó per la via de capses tancades de redistribució, en l'àmbit de les autopistes o dels aeroports. Està demostrat matemàticament, en teoremes econòmics, que si s'optimitzen capses tancades, trossos de l'economia, no s'arriba a l'òptim mai. Moltes vegades és qüestió de canviar d'un sector a un altre, no que aquest sector s'aguanti per ell mateix. Que hi hagi una transferència de recursos entre sectors. El sistema actual de redistribució de recursos, en ports i aeroports, d'una banda, i la inequitat que hi ha en matèria de peatges, de l'altra, són dos afegitons que hem de fer en el sistema actual perquè sigui òptim. I n'hem convençut el govern, però hem fet tard per encabir-ho a l'Estatut. Ara, s'ha guanyat la batalla moral.

A mi em fa l'efecte que ells no estan tan preocupats per teories econòmiques com per la titularitat de les instal·lacions. Si es discuteix sobre l'aeroport de Barcelona, per exemple, el problema és qui en controla la titularitat...

Qui són ells?

El govern de l'Estat.

Anem a pams. Reconec que hi ha corporacions estatals que tenen aquesta preocupació, que s'han identificat amb la funció. Això no és bo. A més, d'altra banda, aquestes funcions entren cada vegada més dins la lògica del mercat, que és una altra... És el cas dels aeroports.

En aquest sentit, ¿vostè amb qui creu que hi ha més problemes, amb Aena, com a propietària dels aeroports, o amb el govern central?

És que tot això és Estat. El govern és Estat i Aena és Estat. Si vostè em pregunta qui ofereix més resistència a cedir les instal·lacions del Prat, la qüestió no és aquesta. La qüestió és què és òptim. Qui ho interpreta. Pot interpretar-ho l'Estat o les autonomies, d'una banda, o el mercat, de l'altra, que en el fons, en aquesta qüestió concreta, és qui acabarà decidint. No hi haurà manera d'impedir que finalment s'imposin els avantatges de l'eficiència que s'obté amb un funcionament mercantil en sectors que han estat tradicionalment de titularitat pública.

Què passa amb la fórmula final que s'ha acabat aprovant sobre el finançament? També és una gran fórmula?

És el canvi que esperàvem fa vint anys. Miri, el sistema que teníem jo personalment no l'havia entès mai. Si jo tornés a la universitat, fes una classe i em preguntessin com funciona, ho tindria molt negre per poder-ho explicar. No hi havia una racionalitat senzilla i explicable. Ara s'ha avançat molt en aquest sentit, encara que en el futur es millori més. S'ha avançat en el sentit que Catalunya ha assentat en el seu Estatut uns principis que acabaran sent els principis federals, per entendre'ns, del sistema. Aquests principis són que hi ha d'haver una proporcionalitat entre l'esforç fiscal i els resultats, el primer. I el

segon, que hi ha d'haver una proporcionalitat durant un període de temps llarg entre la participació de cada territori en el producte interior brut i el volum de les inversions de l'Estat.

En el cas de les inversions, això implica un 50 per cent més, per als pròxims sis o set anys, que les que l'Estat fa en aquests moments a Catalunya. En el camp del finançament dels serveis queda establert que efectivament hi ha un mecanisme de solidaritat, però que queda quantificat i que, per tant, és explicable, intel·ligible i acceptable.

Molt bé. Però aquest finançament no és ni de bon tros el que es va aprovar al Parlament.

En matèria de finançament de serveis, la filosofia és la mateixa. I en matèria d'inversions, si ha passat alguna cosa és que hem millorat.

No és el cas de la recaptació d'impostos ni de l'agència tributària...

En aquest àmbit, el que hem fet és iniciar un camí. S'han creat tres agències: la de l'Estat, que ja existia, la de la Generalitat i una de conjunta. I es preveu que aquesta tercera pugui acabar absorbint les altres dues. És veritat, no s'ha fet de cop una agència tributària, però s'ha marcat el camí per arribar-hi.

A mi em sembla que la rebaixa és notable. Per què van apujar tant el llistó a Catalunya si després l'havien d'abaixar a Madrid? Això ha deixat molta gent descol·locada i, en el cas del govern, ha fet que un dels tres partits que l'integrin se n'hagi exclòs.

En el cas d'això darrer que diu, crec que depèn més dels gestos i dels escenaris que no pas dels continguts del mateix Estatut. En tot cas, és evident que la mateixa dinàmica de la claudicació de l'Estatut hi portava. El vot de CiU ara no era necessari. És millor que hi sigui, però no cal. En canvi, en l'aprovació al Parlament de Catalunya no hi havia Estatut sense ells. Convergència tenia aquí la paella pel mànec en el sentit d'estirar. Com després l'ha tingut en el sentit de rebaixar, curiosament. L'ha tingut perquè a l'Estat li ha convingut. No a

Catalunya. Això per a nosaltres no era necessari. Però ho era per al govern espanyol. Aquí s'ha produït aquesta concatenació estranya...

Però el PSC no ha fet exactament el mateix? No ha contribuït a la rebaixa de l'Estatut a Madrid?

Sí, però el PSC ho va dir des del primer dia. Convergència no va dir mai que estirarien al màxim i que després ja afluirien. No va dir-ho mai perquè després s'hauria complicat tot. El PSC sí que va dir que nosaltres hi ha coses que Convergència i Esquerra, en aquest cas concatenades, ens van obligar a aprovar que no veiem possibles. Es va dir i això va moure turbulències dins el PSC sobre l'oportunitat o no de fer-ho. Es va avisar: "Nosaltres a Madrid tindrem problemes amb tot això". Convergència ha actuat amb molta astúcia més que en un sentit nacional. Se li pot perdonar? Sí, perquè és a l'oposició i, per tant, hi tenia el dret. Tenia el dret d'aprofitar totes les oportunitats per tenir més visibilitat i protagonisme dels que té normalment un partit situat a l'oposició.

Acaba de dir que Esquerra rebutja l'Estatut més per gestos i escenaris que pel contingut estricto del text...

Esquerra va estar molt d'acord –en alguns casos, fins i tot va anar més enllà– amb Convergència en la ponència i al Parlament de Catalunya. Ara s'han trobat que aquells amb els quals confiaven d'anar junts –per dir-ho d'alguna manera– en el maximalisme de la pretensió nacionalista que comparteixen els dos partits els han deixat en l'estacada per sorpresa. Això justificaria el desconcert d'Esquerra Republicana i seria la causa del seu enuig.

Si Zapatero hagués fet el pacte amb Carod, en lloc de fer-ho amb Mas, en els mateixos termes, Esquerra hauria que sí?

Això ja és... I sí, i sí... He, he... Vostè ja entén perfectament el que li vull dir. I també li dic que en tot aquest procés el que ha actuat d'una manera més cartesiana, lleial i transparent ha estat el PSC. No acuso de mala fe els altres. Però sí o bé d'oscil·lacions i canvis, o bé d'ingenuïtat. El PSC ha estat meridià. Per això estic molt content amb el meu partit. Molt. Perquè, a més, el resultat és boníssim. Un gran Estatut. De un canto en los dientes, com dirien en castellà...

¿El rebuig d'Esquerra Republicana li comportarà problemes de cohabitació en el govern?

Inicialment. Hi ha un període de turbulències, però ho estem arreglant.

També hi ha hagut problemes amb Esquerra en la crisi de govern. Concretament per la destitució del conseller Joan Carretero.

Tots els partits han defensat que els consellers que havien de plegar no ho fessin. Tots tres ho han viscut amb una mica de disgust, com a partits. I és lògic. Eren militants del partit, han fet una feina amb bona fe i quan el president els diu que els vol substituir, posen els seus partits en una situació poc agradable. Però tothom ha entès que els canvis són per millorar. En el cas concret de Xavier Vendrell li hem de donar un vot de confiança. Crec que és una persona que, com totes, no es mereix que la jutgin abans d'hora. "Oh, és que ha comès errors!", diuen...

Aquests errors han estat denunciats amb contundència per l'oposició i han acabat protagonitzant tot el canvi de govern...

Alguns d'aquests errors són importants i tanmateix li haig de dir que, sent com sóc molt crític amb això –i seré molt exigent en aquesta línia– els arguments de la dreta no m'impressionen gens. Demanar diners als militants és el que fan els partits que no en tenen.

I si se t'escapa la mà, per dir-ho d'alguna manera, i en demanes als que no són militants...

Els partits pobres, de treballadors, per dir-ho d'alguna manera, són els que han de demanar als seus militants que paguin. Mentre que els altres partits aquest problema no el tenen, perquè ja en tenen, de diners.

Quan se te'n va la mà, deia...

Malament.

El veig molt optimista en la recta final del seu mandat.

Home, obrim una nova etapa que, malgrat les dificultats inicials, perquè els canvis sempre causen alteracions i pertorbacions en el panorama polític, és esperançadora per la qualitat del nou equip. Amb un panorama en què l'embolcall de l'Estatut deixarà de ser opressiu. Després del referèndum del 18 de juny ens trobarem amb un govern rodat i en perfectes condicions per aconseguir els objectius que busquem.

Afirma que es tracta d'un gran Estatut. ¿Preveu també un gran resultat en el referèndum del 18 de juny?

Sempre he pensat que no ens hem de fer enormes il·lusions respecte a la participació. Perquè la primera vegada sempre és la més important. En el moment en què s'aprova l'Estatut es passa de zero a Estatut. Ara en canviem un per un altre. En aquell moment ens estàvem constituint com a país. Ara estem canviant la manera com ens governem. En aquell moment hi havia una sensació de fer història total. Ara això no hi és. Jo m'escarrassaré per explicar a la ciutadania que estan equivocats en això. Estem fent el que havíem d'haver fet la primera vegada i no vam saber fer perquè no teníem l'experiència necessària. El moment en què Catalunya s'està estatuïnt amb una llei pròpia és més aquest que aquell. Ara sí que estem en condicions de dir que Catalunya és una nació i vol això i allò...

Per tant, vostè no pensa en una reforma estatutària fins d'aquí a vint anys més...

Quan se'n fa una, després petits canvis ja fan menys basarda. Hi haurà lloc per fer petits retocs, però jo crec que aquest Estatut ha arribat per quedar-se molts anys.